

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 467/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen omakotitaloasujien sähkölaskujen tehomaksujen kohtuullistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Päivi Räsäsen /kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 467/2025 vp:

Kuinka hallitus varmistaa, ettei tehomaksusta tule pelkkä lisämaksu omakotitaloasujille, vaan järkevä väline sähkön säästeliään käytön ohjaamiseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Energiavirasto valvoo sähkönsiirtoyhtiöiden kokonaistuottoja sähkömarkkinalain nojalla. Kokonaistuottoja ei voi kasvattaa tehomaksun avulla. Jo nykyisin jotkut yhtiöt tarjoavat tehomaksuttomien siirtosopimusten rinnalla tehomaksun sisältäviä tuotteita, joiden rakenteet voivat kuitenkin vaihdella huomattavasti. Energiavirastolla on lainmukainen toimivalta tehdä määräys tehomaksullisten tuotteiden rakenteen yhtenäistämiseksi. Nyt esillä oleva ehdotus yhtenäistämiseksi on luonnos, joka on ollut lausunnolla ja jota Energiavirasto vielä työstää lopullista versiota varten. Lisäksi Energiaviraston tämänhetkinen tulkinta on, että määräyksen voimaantulon jälkeenkin kuluttajille on tarjottava niin tehomaksullisia kuin tehomaksuttomiakin tuotteita.

Sähkömarkkinoiden kehittämiseksi ja sähkömarkkinadirektiivin toimeenpanon tueksi asetettiin syyskuussa 2016 työ- ja elinkeinoministeriön älyverkkotyöryhmä, jonka näkemyksenä oli, että tehomaksun tulisi korvata ensisijaisesti nykyisiä perusmaksuja. Älyverkkotyöryhmän ehdotusten valmistelua jatkettiin eri sidosryhmien välillä Energiaviraston syyskuussa 2019 asettamassa kaksivuotisessa Älyverkkoforumissa. Älyverkkoforumin tariffien harmonisointityöryhmän loppuraportti harmonisoiduksi jakelumaksujen hinnoittelun rakenteeksi annettiin 25.6.2021. Työryhmä katsoi, että tehomaksu lisäisi verkon kustannusvastaavuutta ja kohdistaisi kustannukset asiakkaalle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Työryhmä suositteli, että jakeluverkon kapasiteetin käyttöön perustuvan tehomaksun tulisi määräytyä kuukausitasolla. Jokaiselle kuukaudelle olisi yhtäläinen määräytymisperuste.

Sähkömarkkinalain muuttamisesta annetussa laissa (201/2025) tarkennetaan, mitä maksukomponentteja sähkönjakelupalvelujen tuotteet voivat sisältää. Lain tarkoituksena on erityisesti yhdenmukaistaa tehomaksun rakennetta. Jakeluverkkoyhtiöillä on jatkossakin mahdollisuus valita,

tarjoavatko ne tehomaksuun perustuvaa tuotetta, joka voi koostua perusmaksusta, energiamaksusta ja tehomaksusta. Laki myös valtuuttaa Energiaviraston antamaan tarvittaessa tarkempia määräyksiä sähkökauppa-asetuksen 18 artiklan nojalla esimerkiksi tehomaksun kansallisista määräytymisperusteista.

Energiaviraston tehomaksua koskevassa määräysluonnoksessa on perusteltu 15 minuutin tarkastelujaksoa yhdenmukaisuudella Suomen sähköjärjestelmässä ja energiamarkkinoilla käyttöön otetun samansuuruisen mittausjakson kanssa. Viiden kilowatin kynnysarvo perustuu puolestaan Älyverkkoforumin alatyöryhmän loppuraportin suosituksiin, joissa 5 kW:n katsottiin olevan pääpiirteittäin niin sanotun peruskulutuksen tehotaso. Määräysluonnokseen on kerätty lausuntopalautea, eikä määräyksen lopullinen muoto ole vielä tiedossa. Lain mukaan Energiavirasto päättää kuitenkin asiasta itsenäisesti.

On oleellista huomata, että tehomaksu ei ole jakeluverkkoyhtiön kokonaistuottoja tarkastellessa lisätulovirta olemassa olevien tulovirtojen päälle. Tehomaksun avulla ei siis ole mahdollista kasvattaa jakeluverkkoyhtiöiden kokonaistuottoja, joita rajoittaa Energiaviraston valvontamalli. Näin ollen on todennäköistä, että tehomaksullisissa tuotteissa jokin muu komponentti tai muut komponentit laskevat, vaikka lopullinen toteutus riippuukin muun muassa jakeluverkkoyhtiön sopimusportfoliosta. Kuten muissakin suurta asiakasjoukkoa koskevissa muutoksissa, todennäköisesti osalle asiakkaista tehomaksullinen tuote voisi tuoda kustannushyötyjä ja joillekin mahdollisesti lisäkustannuksia nykytilaan verrattuna. Energiaviraston tulkinnan mukaan kotitaloudet voivat jatkossakin valita yleissiirtosopimuksen, johon ei sovelleta tehomaksua.

Helsingissä 29.1.2026

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

VN/1155/2026-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: